

 dos. Zaur Məmmədov
"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050406-Maliyyə, 050407-Marketing-A,B və 050408-Menecment

Fakultet: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Makroiqtisadiyyat"

I.Fənn haqqında məlumat:

Kodu: IPF-B 03

Tədris ili: II (2024-2025). Semestr: IV

Tədris yükü cəmi: 45 saat - (45 s. mühazirə)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 10 kredit

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: baş müəllim Rzazadə Rəşad İdrət oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: III və IV günlər: saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: rashad.rzazada@mail.ru

III.Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

- N.Q.Menkyu. "Ekonomiksin prinsipləri". Dərslik. Bakı, 2009

- O.Blanşard. "Makroiqtisadiyyat". Dərslik. Bakı, 2019

- Paul Crugman & Robin Wells "Makro Ekonomi" Palme yayınları. 2015

- "İqtisadi nəzəriyyə: Makroiqtisadiyyat 1,2". Q.V.Plexanov adına Rusiya İqtisad Akademiyası. Dərslik. Bakı, 2009

Əlavə

- M.X.Meybullayev. "Makroiqtisadiyyata giriş". Dərslik, Bakı, 2011

- A.V.Sidoroviç və b. "İqtisadi nəzəriyyə kursu". Dərslik. M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti. Dərslik. Bakı, 2012

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "İqtisadiyyata giriş" və "Mikroiqtisadiyyat" fənlərinin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Ekonometrika" və "Statistika" fənlərinin tədris olunması zəruridir.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Fənn makroiqtisadiyyatın əsas prinsiplərini əhatə etməklə, milli gəlirin ölçülməsi, yaşayış minimumunun hesablanması, iqtisadi artım, maliyyə sistemi, məşğulluq və işsizlik, monetar sistem və inflyasiya, açıq iqtisadiyyat, məcmu tələbə və təklif, makroiqtisadi siyasət kimi mövzuları özündə birləşdirir. Fənnin məqsədi tələbələrə makroiqtisadiyyatın təməl biliklərini formalaşdırmaqdır. Bu kursda makroiqtisadi göstəricilərdən başlayaraq real iqtisadiyyat, pul və qiymətlər, makroiqtisadi siyasət və açıq iqtisadiyyatın makroiqtisadi təhlilə qədər bir çox mövzular üzrə təməl biliklər verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı. Muhazirə 45 saat,

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1	2	3	4
1.	Mövzu 1. Makroiqtisadiyyata giriş <i>Plan:</i> 1. Makroiqtisadiyyatın tədqiqat obyekti 2. Makroiqtisadiyyatın metodologiyası	2	
2.	Mövzu 2. İqtisadi fəaliyyətin nəticələrinin ölçülməsi. Milli hesablar sistemi <i>Plan:</i> 1. Milli hesablar sistemi və onun strukturu 2. Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) və Ümumi Milli Məhsulun (ÜMM) hesablanması 3. İctimai məhsulun ölçülməsi üçün istifadə edilən digər makroiqtisadi göstəricilər və onların hesablanması	4	
3.	Mövzu 3. Milli hesablar sistemi ilə bağlı əlavə anlayışlar <i>Plan:</i> 1. Makroiqtisadi göstəricilərin dəqiqliyi problemi 2. Real və nominal ÜDM 3. İqtisadi artım və iqtisadi inkişaf 4. İqtisadi artımın əsas göstəriciləri 5. İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi siyasəti	2	
4.	Mövzu 4. Makroiqtisadi qeyri-sabitlik və inflyasiya <i>Plan:</i> 1. Inflyasiya və onun növləri 2. Inflyasiyanın şərtləri və səbəbləri 3. Inflyasiyanın ölçülməsi. Əsas qiymət indeksləri və ÜDM deflyatoru 4. Inflyasiyanın sosial-iqtisadi nəticələri. Antiinflyasiya siyasəti	4	
5.	Mövzu 5. Makroiqtisadi qeyri-sabitlik və işsizlik <i>Plan:</i> 1. Məşğulluq anlayışı və növləri 2. İşsizliyin növləri və səbəbləri 3. İşsizliyin göstəriciləri. Təbii işsizlik səviyyəsi 4. Oukən qanunu. ÜDM və işsizlik arasındakı əlaqə 5. İşsizlik və inflyasiya arasındakı əlaqə. Filips əyrisi 6. İşsizliyin sosial-iqtisadi nəticələri. Məşğulluq siyasəti	4	
6.	Mövzu 6. Məşğulluq və milli gəlir arasındakı əlaqə. Klassik və keynsçi tarazlıq nəzəriyyəsi <i>Plan:</i> 1. Klassik iqtisadi yanaşma: faiz dərəcəsi, əmək haqqı və qiymət arasındakı əlaqə 2. Keynsçi iqtisadi yanaşmalar	2	

	3. Məcmu tələb və onu müəyyənləşdirən amillər 4. Məcmu təklif: klassik və keynsçi modellər		
7.	Mövzu 7. İstehlak, yığım və investisiyalar <i>Plan:</i> 1. İstehlak və istehlak funksiyası 2. Yığım və yığım funksiyası 3. Investisiyalar, onların növləri və funksiyaları	4	
8.	Mövzu 8. Dövlətin büdcə - vergi (fiskal) siyasəti <i>Plan:</i> 1. Maliyyə sistemi və dövlət maliyyəsi 2. Dövlət büdcəsi və onun quruluşu 3. Fiskal siyasətin məqsədləri və əsas alətləri 4. Büdcə kəsiri, səbəbləri və aradan qaldırılma üsulları 5. Dövlət borcu və onun idarə olunması 6. Multiplikator və akselerator mexanizmi	4	
9.	Mövzu 9. Açıq iqtisadiyyat. Xarici iqtisadi əlaqələr və milli gəlir <i>Plan:</i> 1. Açıq iqtisadiyyatın mahiyyəti və onun açıqlılığının meyarları 2. İstehsal amillərinin beynəlxalq hərəkətinin makroiqtisadi təsirləri 3. Tədiyyə balansı və onun quruluşu 4. Xarici ticarət və milli gəlir arasındakı əlaqə 5. Valyuta bazarı və valyuta məzənnəsi 6. Valyuta siyasəti və valyuta rejimi	4	
10.	Mövzu 10. Pul və pul təklifi <i>Plan:</i> 1. Pul, onun funksiyaları və pul kütləsi 2. Pul aqreqatları və likvidlik 3. Pul multiplikatoru 4. Pul təklifi ilə bağlı yanaşmalar	2	
11.	Mövzu 11. Pul tələbi <i>Plan:</i> 1. Pul tələbi və ona təsir edən amillər 2. Pulun miqdar nəzəriyyəsi. Fişer və Kembridc tənliyi 3. Likvidlik tələsi	2	
12.	Mövzu 12. Dövlətin pul-kredit (monetar) siyasəti <i>Plan:</i> 1. Müasir bank sistemi: Mərkəzi Bank və kommersiya bankları 2. Mərkəzi Bankın pul-kredit (monetar) siyasəti, onun məqsədləri və alətləri	2	
13.	Mövzu 13. Milli gəlirin real və monetar tarazlığı: IS-LM modeli <i>Plan:</i> 1. Əmtəə bazarında tarazlıq və IS əyrisi 2. Pul bazarında tarazlıq və LM əyrisi	4	

	3. Pul siyasətinin effektivliyi 4. Maliyyə siyasətinin effektivliyi 5. IS-LM əyrisinin bölgələri		
14.	Mövzu 14. Toplam tələb və toplam təklif <i>Plan:</i> 1. Toplam tələb əyrisi (AD) 2. Toplam tələb əyrisinin sürüşməsi və meylliliyinin dəyişməsi 3. Toplam təklif əyrisi (AS) 4. Toplam təklif əyrisinin sürüşməsi və meylliliyinin dəyişməsi 5. Qısa və uzunmüddətli dövrdə toplam təklif əyrisi 7. Ümumi makroiqtisadi tarazlıq	2	
15.	Mövzu 15. Makroiqtisadi qeyri-sabitlik və iqtisadi tsikllər <i>Plan:</i> 1. İqtisadi tsikl və onun növləri 2. İqtisadi böhranın yaranma səbəbləri 3. Dövlətin antitsikl tənzimləmələri	3	
	Cəmi:	45	

XI. Fənn üzrə tələblər: bu fənni bitirən tələbələr sonda əmtəə və xidmət buraxılışı miqdarının artımı (Milli Gəlir), işsizlik (məşğulluq), inflyasiya, istehlak və investisiya, pul-kredit sistemi, büdcə-vergi sistemi, xarici iqtisadi əlaqələr, iqtisadi sabitlik və böhran, iqtisadi siyasət və s. barədə nəzəri və praktiki bilik və bacarıqlara yiyələnməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- təməl makroiqtisadi anlayışları şərh edə bilmək;
- milli gəlir və yaşayış minimumunun hesablaması;
- ölkənin iqtisadi inkişaf imkanlarını təhlil etmək;
- maliyyə sistemi və maliyyə siyasətini təhlil etmək;
- məşğulluq və işsizlik problemlərini təhlil etmək;
- monetar sistemi və monetar siyasəti təhlil etmək;
- açıq iqtisadiyyatın makroiqtisadi təhlilini aparmaq;
- makroiqtisadi tarazlıqları təhlil etmək.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Makroiqtisadiyyatın tədqiqat obyekti
2. Makroiqtisadiyyatın metodologiyası
3. Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) və Ümumi Milli Məhsulun (ÜMM) hesablanması
4. İctimai məhsulun ölçülməsi üçün istifadə edilən digər makroiqtisadi göstəricilər və onların hesablanması
5. Makroiqtisadi göstəricilərin dəqiqliyi problemi
6. Real və nominal ÜDM
7. İqtisadi artım və iqtisadi inkişaf
8. Inflyasiya və onun növləri
9. Inflyasiyanın şərtləri və səbəbləri

10. İnflyasiyanın ölçülməsi. Əsas qiymət indeksləri və ÜDM deflyatoru
11. İnflyasiyanın sosial-iqtisadi nəticələri. Antiinflasiya siyasəti
12. İşsizliyin növləri və səbəbləri
13. İşsizliyin göstəriciləri. Təbii işsizlik səviyyəsi
14. Oukən qanunu. ÜDM və işsizlik arasındakı əlaqə
15. İşsizlik və inflasiya arasındakı əlaqə. Filips əyrisi

II Kollektiv sualları:

1. İşsizliyin sosial-iqtisadi nəticələri. Məşğulluq siyasəti
2. Klassik iqtisadi yanaşma: faiz dərəcəsi, əmək haqqı və qiymət arasındakı əlaqə
3. Keynsçi iqtisadi yanaşmalar
4. İstehlak və istehlak funksiyası
5. Yığım və yığım funksiyası
6. İnvestisiyalar, onların növləri və funksiyaları
7. Dövlət büdcəsi və onun quruluşu
8. Fiskal siyasətin məqsədləri və əsas alətləri
9. Büdcə kəsiri, səbəbləri və aradan qaldırılma üsulları
10. Dövlət borcu və onun idarə olunması
11. Açıq iqtisadiyyatın mahiyyəti və onun açıqlılığının meyarları
12. İstehsal amillərinin beynəlxalq hərəkətinin makroiqtisadi təsirləri
13. Tədiyə balansı və onun quruluşu
14. Xarici ticarət və milli gəlir arasındakı əlaqə
15. Valyuta siyasəti və valyuta rejimi

XV. İmtahan sualları: (Nəzəri suallar)

1. Makroiqtisadiyyatın tədqiqat obyekti
2. Makroiqtisadiyyatın metodologiyası
3. Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) və Ümumi Milli Məhsulun (ÜMM) hesablanması
4. İctimai məhsulun ölçülməsi üçün istifadə edilən digər makroiqtisadi göstəricilər və onların hesablanması
5. Makroiqtisadi göstəricilərin dəqiqliyi problemi
6. Real və nominal ÜDM
7. İqtisadi artım və iqtisadi inkişaf
8. İnflyasiya və onun növləri
9. İnflyasiyanın şərtləri və səbəbləri
10. İnflyasiyanın ölçülməsi. Əsas qiymət indeksləri və ÜDM deflyatoru
11. İnflyasiyanın sosial-iqtisadi nəticələri. Antiinflasiya siyasəti
12. İşsizliyin növləri və səbəbləri
13. İşsizliyin göstəriciləri. Təbii işsizlik səviyyəsi
14. Oukən qanunu. ÜDM və işsizlik arasındakı əlaqə
15. İşsizlik və inflasiya arasındakı əlaqə. Filips əyrisi
16. İşsizliyin sosial-iqtisadi nəticələri. Məşğulluq siyasəti
17. Klassik iqtisadi yanaşma: faiz dərəcəsi, əmək haqqı və qiymət arasındakı əlaqə
18. Keynsçi iqtisadi yanaşmalar

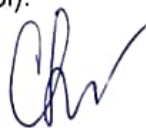
19. İstehlak və istehlak funksiyası
20. Yığım və yığım funksiyası
21. İnvestisiyalar, onların növləri və funksiyaları
22. Dövlət büdcəsi və onun quruluşu
23. Fiskal siyasətin məqsədləri və əsas alətləri
24. Büdcə kəsiri, səbəbləri və aradan qaldırılma üsulları
25. Dövlət borcu və onun idarə olunması
26. Multiplikator və akselerator mexanizmi
27. Açıq iqtisadiyyatın mahiyyəti və onun açıqlılığının meyarları
28. İstehsal amillərinin beynəlxalq hərəkətinin makroiqtisadi təsirləri
29. Tədiyə balansı və onun quruluşu
30. Xarici ticarət və milli gəlir arasındakı əlaqə
31. Valyuta siyasəti və valyuta rejimi
32. Pul aqreqatları və likvidlik
33. Pul multiplikatoru
34. Pul tələbi və ona təsir edən amillər
35. Pulun miqdar nəzəriyyəsi. Fişer və Kembric tənliyi
36. Müasir bank sistemi: Mərkəzi Bank və kommersiya bankları
37. Mərkəzi Bankın pul-kredit (monetar) siyasəti, onun məqsədləri və alətləri
38. Əmtəə bazarında tarazlıq və İS əyrisi
39. Toplam tələb əyrisinin sürüşməsi və meylliliyinin dəyişməsi
40. Ümumi makroiqtisadi tarazlıq

Hər bir bilet 5 sualdan ibarətdir. Bilet üzrə 4 (dörd) nəzəri və 1 (bir) praktik (tədris olunan mövzulara aid) sual nəzərdə tutulur.

"Makroiqtisadiyyat" fənninin sillabusu 050406-Maliyyə, 050407-Marketing-A,B və 050408-Menecment ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (11 fevral 2025-ci il, 06 №-protokol).

Kafedra müdiri:

dos. A.T.Əfəndiyeva

Fənn müəllimi:

b.m.R.I.Rzazadə

 dos. 65 Əliyeva